

دعاوی قولنامه‌ای

مقدمه :

حقوق تعهدات با توسعه روزافزونش قسمت سهمی از حقوق خصوصی را بخود اختصاص داده و گسترش آن زمینه های تخصصی گوناگونی را نیازمند است و پدید آورده . افزایش قراردادها بسبب نیاز مردم در اثر روابط اجتماعی ، تحول جامعه و کافی نبودن عقود سنتی ، ایجاد قالبهای نو و تازه ای را سبب گردیده که این امر موجب بروز اختلافات جدید و صدور احکام متفاوت در رسیدگی شده است .

اهم عواملی که می توانند از صدور چنین احکامی جلوگیری نمایند ، نقش حقوقدانان و نظریه پردازان حقوق ، قضاؤت عالم و آگاه به قانون و سرانجام قوانین مناسب است . علمای حقوق برای ایجاد رویه قضائی تلاش مینمایند و نظریه های آنان راهگشای خوبی است ولی شاید بتوان گفت که ، طرز تفکر متفاوت قضات و بعض اعدم بکارگیری قوانین در فصل خصومت ، رسیدن باین هدف را مشکل نموده که این ناهمگونی خود سبب طرح دعاوی گوناگون میگردد.

دعاوی قولنامه نیز در این راستا در یک راه و طریق قرار ندارد ، جمعی آنرا لازم الوفاء نمی دانند ، گروهی بیع تلقی می کنند – که باز در این طرز فکر گویا مقررات ثبتی را قانونگذار بیهوده وضع نموده است – و نیز بعضی استنباط دیگری دارند .

این اختلاف آراء و گوناگونی احکام بار عدليه را روزبه روز سنگین تر میکند زیرا متعهد را به عهد شکنی و بی اعتنائی به قانون و اخلاق (که همانا توصیه به وفای عهد می کند) و

امیدارد ، باشد که دعوائی که علیهش طرح میشود در محکمه ای رسیدگی شود که تعبیر دلخواه او را از عدم انجام تعهد در مورد قولنامه دارد .

سعی که از فرهنگ خوب ووالائی برخوردار باشد برای قانون احترام خاصی قابل است و هرگز بخود اجازه نمی دهد حریم آنرا بشکند . دستگاه قضا ، پاسدار این حرمت است و باید از توانی کافی برخوردار باشد اگر اساس رسیدگی به حق و عدالتخواهی بریک پایه استوار نباشد ، نه تنها امنیت قضائی را بدنبال نخواهد داشت ، که بی نظمی و ناامنی ایجاد می کند . عقود و قراردادها ، ابداع مقتن نیست ، از روابط مردم گرفته شده و با نفوذ فرهنگ های مختلف در یکدیگر و تحولاتی که در جامعه بوجود میآید ، مقتن و دستگاه قضاء باید با آن همراه باشد والا راه حیله و تقلب بازخواهد گردید و بارعدلیه بیشتر خواهد شد . اگر قانون ابزارکار باشد ، اگر علم قضا آموزش داده شود ، از طرز فکر متفاوت جلوگیری خواهد شد . در نتیجه چرخهای دستگاه قضا ، حرکتی مناسب خواهد داشت و عهد شکنی و بی اعتمانی به قانون ، اگر از بین نرود کم و کمتر خواهد شد .

و در این تحقیق مسائل مطروحه در باب توان در بیان شده امید است که برای تنظیم کنندگان این سند مفید واقع شود .

گفتار نخست – تعریف قولنامه

از قولنامه تعریفی در متون قانونی دیده نمیشود ولی در اصطلاح «سندي» است که خریدار و فروشنده و طرفين عقد بطور کلي قبل از انجام معامله تنظيم مينمايند تا در فاصله قول و معامله فروشنده مورد معامله را بدیگری نفروشد و خریدار هم آنرا بخرد.^۱

عقد بيع در اموال غيرمنقول عقدی است تشریفاتی چنانچه شرایطی را که قانونگذار معین نموده صورت نگیرد بيع واقع نمیشود و انتقال مالکیت از فروشنده بخریدار صورت نمی پذیرد . شرایط موقوم ،ثبت معامله در دفاتر اسناد رسمي است .لذا قولنامه بدان سبب تنظيم میشود که اطراف آن بعلی (از جمله انجام تشریفات مذکور) در زمان توافق و تراضی نمی توانند معامله را انجام دهند بهمین لحاظ وقوع بيع بین آنها موکول به تهیه مدارکی است که قانونگذار برای تنظيم سند رسمي معین نموده است ، سند مرقوم برای پای بند بودن باين توافق است تا طرفين ملزم باشند تعهداتی را که بعدهه گرفته اند انجام دهند آثار اين قرارداد انجام عقد ديگري است که منظور اصلی طرفين ميباشد و اين قرارداد مقدمه اي است برای رسيدن به قرارداد اصلی بهمین جهت بعضی از اساتيد حقوق اين را پیمان مقدماتی یا پیش قرارداد یا وعده قرارداد و قولنامه ناميده اند .

بموجب قولنامه ممکن است يك طرف تعهد نماید که عمل حقوقی معینی را در آينده يا عقدی را در آينده منعقد کند که آن عقد ممکن است بيع یا اجاره یا ازدواج باشد .

---

^۱ - فرهنگ معین واژه قولنامه .

ProjehCenter

w w w . P r o j e h C e n t e r . i r

 | @projehcenter

 | @projehcenter_ir